

Kako do manjinskih zastupnika ?

Blog

Posted by:

Objavljeno: 2010/12/15 17:23:58

Kako do manjinskih zastupnika ?

(moja rasprava u Saboru 14. prosinca 2010.)

vezano na : <http://www.sabor.hr/Default.aspx?art=36979>

Ja bih naravno, poštovane kolegice i kolege, bio sretniji da danas raspravljamo o novom izbornom sustavu u kojem bi građanima RH omogućili da na izbornom mjestu glasaju i zaokružuju ime kandidata, a ne stranačke liste kao što je to primjerice u Sloveniji ili Njemačkoj . O izbornom sustavu u kojemu se izborne jedinice podjele na izborne okruge i u svakom izbornom okrugu su kandidati stranaka poredani imenom i prezimenom. No, očito je u Hrvatskoj takva tema još daleka budućnost, barem dok ne dođe do ozbiljnijih promjena u strukturi vlasti.

Raspravu koju sam čuo u ime klubova zastupnika dosad a posebno ona u ime kluba SDP-a iznenađuje me. Naravno njihova naknadna zabrinutost ovim prijedlogom zakona jer proizlazi da prilikom dogovaranja ustavnih promjena nije bilo očito ni riječi o načinu kako će se Ustavne promjene provesti kroz zakonodavnu regulativu pa čak ni onda kada smo donášali Ustavni zakon o provedbi Ustava gdje je bilo naznačeno da će se izborna zakonodavstvo mijenjati. To nije dobro kada smo tako ozbiljne promjene u Ustavu radili da svi oni koji su radili na njima i dogovarali očito nisu do kraja otkrivali karte, nisu do kraja govorili kako jednu ideju i jedno načelo u praksi provesti. Ako se ne varam na prošlim parlamentarnim izborima svoje biračko pravo za glasanje i izbor zastupnika nacionalnih manjina ukupno je u Hrvatskoj iskoristilo nešto malo više od 18% upisanih birača. Nešto malo više od 18%. Ja sam prilikom rasprave o Ustavnim promjenama rekao i sada ću ponoviti da je ovakav model političke getoizacije pripadnika nacionalnih manjina, a sama činjenica da je samo 18% to pravo koristilo potvrđuje da je i ogromna većina pripadnika nacionalnih manjina također to tako doživljavala. Da li se ovim promjenama bitnije nešto mijenja? Po meni ne. Položaj, status i utjecaj nacionalnih manjina u Hrvatskoj bude jednakopravan onda kada će oni ostati etnički manjinci a politički Hrvati. Jedno je pitanje zastupljenost određenog broja zastupnika nacionalnih manjina u parlamentu, a drugo kako će se oni birati.

I sada imam pitanje na koje nisam mogao dati odgovor dobrim iščitavanjem prijedloga zakona: što ako pripadnik neke druge nacionalne manjine kada dođe na biračko mjesto, ne želi glasati za listu nacionalnih manjinaca nego isključivo koristiti pravo glasa u izornoj jedinici, glasati za listu političkih stranaka, biti će dva izvoda iz popisa birača. Netko prigovarao dosadašnjem modelu da su se pripadnici nacionalnih manjina na biračkim mjestima morali deklarirati, i sada će tako biti, ništa nismo izmijenili. A što se načina izražavanja izbornih rezultata za srpsku nacionalnu manjinu tiče... ne znam... možda bi najbolje bilo da u zakon napišemo da njih može zastupati samo SDSS.

I ponavljam : samo je 18% pripadnika nacionalnih manjina koristilo pravo glasanja u manjinskom geto! Pa u ime koje to većine zagovaramo ovakve modele?

Još jedno pitanje me muči. Pitanje nacionalnih manjina: kako to da u Europskom parlamentu nema rezerviranih mjesta za nacionalne manjine? Po Europskoj uniji živi na stotine milijuna nacionalnih manjina koje nisu čak iz država koje članice Europske unije jesu. Hoćemo li tvrditi da u Europskom parlamentu ne vode računa o nacionalnim manjinama?

Prebivališta i zakon o prebivalištimamo nismo dobili pa neæemo moæi prije izbora riješiti popise biraæa, ne znaæajnije, možda nešto malo. Nismo izmijenili Zakon o izbornim jedinicama još uvijek, iako smo svi svjesni da sadašnje izborne jedinice suprotne jednoj odredbi Zakona o izboru zastupnika u Hrvatski sabor koji propisuje da broj biraæa ne može odstupati više od +-5%. Nešto je o tome progovorio i Ustavni sud prije par dana, a prvi podnesak za to dobili su prije 5 godina i nešto mi je èudno da sve u zadnjem trenutku ulasku u izbornu godinu se svi bude i uoèavaju da neki zakoni nisu usuglašeni sa drugim, da drugi nije sa treæim, a da neki naprosto propadaju iz procedure jer je Vlada zaboravila u roku šest mjeseci ga poslati na drugo èitanje. I kada doðemo do potrebe usklaðivanja Zakona o izbornim jedinicama, i da broj biraæa ne može odstupati više od +-5% onda æemo ponovno podsjetiti da to vrijedi samo za dio zastupnika, da æe neki moæi osvajati mandat sa jednim glasom, biti æe jednakiji od jednakih.

Źelim izraziti žaljenje što je ovako važne poslove kao što su izborne jedinice æemo donositi neposredno prije isteka Ustavnog roka, a imali smo vremena i u miru staloženo i dobrom analizom napraviti sastav izbornih jedinica bez puno svaða. Imali smo mogućnost raspraviti da li treba samo prekrahati izborne jedinice škarama, lijepiti, odrezivati i doljepljivati ili uvesti sustav u kojoj se svakoj izornoj jedinici ne bi birao isti broj zastupnika ako ne možemo postiaei onu odredbu da veæa odstupanja od +-5% ne budu.

I završavam sljedeæe. Danas sam èuo od pripadnika nacionalnih manjina i drugih pozivajuæi se na pozitivna i dobra iskustva nekih Europskih država, i to je dobro. Ja æu se sada pozvati na jedno iskustvo susjedne Slovenije, koja je po meni isto jako dobro, koja ima dva zastupnika nacionalnih manjina i postoji nepisano pravilo, politieki dogovor da zastupnici nacionalnih manjina ne sudjeluju, nakon izbora u stvaranju parlamentarne veæine. Èekaju da se ona sastavi i onda se odlueuju da li æe biti dio vlasti ili dio oporbe. I pozivam sve zastupnike u buduæem sastavu Hrvatskog sabora iz redova nacionalnih manjina da prihvate tu dobru praksu iz susjedne Slovenije.

VLADIMIR ŠEKS: Hvala. Replika, gospodin zastupnik Arsen Bauk.

ARSEN BAUK: Zahvaljujem. Kolega Lesar iako se slažem s dobrim dijelom toga što ste rekli želim vas ispraviti u onom podatku kada ste rekli da je 18% pripadnika nacionalnih manjina iskoristilo svoje pravo. Dakle, zbog izbornih pravila i zbog popisa biraæa taj podatak se može dobiti ukoliko se usporeðuje broj pripadnika nacionalnih manjina koji su glasali samo za 12. izbornu jedinicu sa ukupnim brojem biraæa na biraèkom popisu pripadnika nacionalnih manjina umanjen za onaj broj biraæa koji je prešao iz manjinskih u redovne izborne jedinice. Prema podacima Državnog izbornog povjerenstva 121 tisuæa graðana prešla je iz manjinskog popisa na popis biraæa redovnih izbornih jedinica od èega 4 tisuæe 459 Maðara, 6 tisuæa 399 Talijana, 5 tisuæa 292 pripadnika Èeške i Slovaèke manjine, 4 tisuæe 695 pripadnika Austrijske, Bugarske i Njemaèke itd. manjine koje biraju jednog zastupnika i èak 19 tisuæa 029 pripadnika Albanske, Bošnjaèke, Crnogorske, Slovenske i Makedonske manjine. Na taj naèin se vidi da osim pripadnika Maðarske i Talijanske nacionalne manjine svi drugi zastupnici nacionalnih manjina izabrani su sa manje od 1/3 elektorata pripadnika tih nacionalnih manjina koji su glasovali primjerice dakle pripadnik Bošnjaèke nacionalne manjine izabran je sa tisuæu 300 glasova, a 19 tisuæa glasaæa se ispisalo iz te izborne jedinice. Prema tome, na ovaj naèin æe èak ti zastupnici teže doæi do mandata nego što su sada unatoè tome su podržali ovo rješenje i na tome im treba èestitati. Zahvaljujem.

VLADIMIR ŠEKS: Odgovor na repliku.

DRAGUTIN LESAR: Kolega Arsen teško vi mene možete ispraviti. Rekoh slijedeæe: nešto malo više od 18% pripadnika nacionalnih manjina iskoristilo je pravo glasanja u 12. izornoj jedinici za liste nacionalnih manjina a ne da je 18% izašlo na izbore.

Ali podatak kojega ste upravo iznijeli da se 121 tisuæa biraæa pripadnika nacionalnih manjina iz 12. prebacilo u redovne izborne jedinice i glasalo za liste politiekih stranaka je bilo njihovo glasanje, njihovo izjašnjavanje da ne žele biti politieki getoizirani i žele odlueivati kao svi ostali graðani RH. To je samo dokaz mojoj tezi da ovakav model izbora zastupnika nacionalnih manjina èak i veæina

pripadnika nacionalnih manjina ne želi. Mi im ga nameæemo. Nikada se o tome drugaèije nisu mogli odluèiti niti dati svoj stav.